

séget, de hernyó alig volt. Bár várakozásomban kellemesen csalódtam, a dolog magyarázatára csakhamar reá kellett jönnöm. Az árvíz úgy ősszel mint tavasszal pontosan beköszöntött, és helyreállította a rét és a *P. morio* között a szükséges egyensúlyt.

Nedves rét az egyik életfeltétele a *P. morio*-nak, kopár helyen nem igen szaporodhatik el, de a pete, hogyha huzamosan kerül víz alá — elpusztul. A víz gátat vet a hernyó tovaterjedésének, de a pillének is áthághatatlan akadályul szolgál. Ugyanis a nőstény teste oly nehéz, szárnyai oly gyöngék, hogy nem röpülhet s így elterjedése szűk korlátok közé van szorítva. Hiszen legtöbbszörre nem is volt egy arasznyi sem az a távolság, a mely az üresen hagyott bábüvelet a lerakott petecsomótól elválasztja.

Most már aztán beláttam, hogy sem a borona, sem a sertés nem tett volna bennük nagy kárt. Mit is pusztított volna el belőlük? De ha még egyszer s ennyire elszaporodnék, ám tudnám az orvosságát: Elönteném a rétet, úgy, hogy a *P. morio*-ból csak entomologus gyönyörűségére maradna meg mutatóul egy-kettő.¹⁾

Nécsey István.

A myrmekophil Pselaphidák.

Tavaszi kezdetével igen érdekes rovarokat találhatunk a hangyák fészkeiben, bolyaiban. Sok közülök fejlődése minden szakát tölti a hangyafészkekben, de van olyan is, mely csak álcza korában tartozkodik benne.

A legkülönbözőbb rovarrendek képviselőit találjuk itten, legnagyobb részben pedig a Coleopterák rendjéből.

A myrmekophil rovarok tanulmányozásával nagy érdemeket szerzett *Wasmann* megkülönböztet *homophil* és *heterophil* vendégeket. Homophilok azok, melyek egész életüket, tehát álcza és kifejlesztett állapotban is, a hangyafészkekben töltik. Heterophilok pedig azok, melyek az egyes fejlődési időszakban más-más hangyafajok fészkeiben találhatók.

¹⁾ Megjegyzem, hogy a *P. morio* hernyójának Magyarországon kártékony voltát már több esetben figyelték meg. Így p. o. Nagy-Göczőn (Ung m.) 1884-ben egy 120 holdnyi legelő-területet 10 nap alatt egészen letanolt. Figyelemre méltó körülmény, hogy az illető hely még főzölög körülbelül egy hónapig víz alatt volt. — Nemet-Sztamorán (Temes m.) körülbelül 50 holdnyi természetes réten lépett fel s a réti füvetet, de leginkább a komócsinnak levelét támadta meg. A fűben áprilisban 40% kárt okozott, májusban pedig a legelőről a szomszédos búzákra húzódtott és azokat is károsította. (Jelentés gazd rovarkárokról. Rovart. Állom. 12. 1.)

Ezekről az igen érdekes állatokról sok mondani valónk volna, de azt más alkalomra hagyjuk, most még csak azt akarjuk megemlíteni, hogy megkülönböztetjük a hangyák vendégeit magatartásuk szerint is.

Így vannak úgynevezett *valódi* hangyavendégek, melyek viszonya a hangyákhoz barátságos; a hangyák anyai gondot is fordítanak ezekre. *Nem valódiak* azok, melyek magatartása a hangyák irányában ellenséges és végre *indifferens* vagy *megettört* vendégek, azok, melyek testalakjuk kicsinysége vagy más oknál fogva türetnek meg.

Ez alkalommal a hazánkban előforduló myrmekophil Pselaphidákat akarjuk az egyes hangyafajok szerint felsorolni.

1. *Ponera contracta* Latr.

Trichonyx sulcicollis Reichb.

Amauronyx Maerkeli Aubé.

2. *Myrmica laevinodis* Nyl.

Amauronyx Maerkeli Aubé.

Claviger longicornis Müll.

„ *testaceus* Preysl.

3. *Tetramorium caespitum* L.

Amauronyx Maerkeli Aubé.

Chennium bituberculatum Latr.

4. *Lasius alienus* Först.

Claviger testaceus Preysl.

5. *Lasius brunneus* Latr.

Trichonyx sulcicollis Reichb.

Batrisus formicarius Aubé.

„ *venustus* Reichb.

„ *Delaportei* Aubé.

„ *adnexus* Hampe.

„ *oculatus* Aubé.

„ *exsculptus* Hampe.

Claviger longicornis Müll.

„ *nilidus* Hampe.

6. *Lasius flavus* Deg.

Batrisus Ormayi Reitt.¹⁾

Claviger testaceus Preysl.

7. *Lasius niger* L.

Batrisus venustus Reichb.

„ *Delaportei* Aubé.

„ *adnexus* Hampe.

Claviger longicornis Müll.

„ *testaceus* Preysl.

8. *Lasius umbratus* Nyl.

Claviger longicornis Müll.

9. *Formica rufa* L.

Euplectus Fischeri Aubé.

Csiki Ernő.

Lepkék színváltozása²⁾

Azok a pompás színek, azok az aranyos-ezüstös pettyek, azok a gyönyörű rajzok, melyekkel szemünket a lepke gyönyörködteti, azok kétségkívül az egész állatnak életphasisaival lépést tartanak, azaz már a hernyóban kezdenek fejlődni s annak táplálkozásával szoros összefüggésben állanak; fejlődésüket a bábban folytatják s a kikelő lepkében érik el tökélyüket.

Ez hosszú processus, mely olykor néhány hónap alatt folyik e, gyakran azonban egy, sőt 2—3 évig és tovább tart. Ez alatt a hosszú idő alatt sokféle esélynek lehet kitéve az állat, és túlságos nedvesség vagy szárazság, hideg és meleg, a táplálék hiánya vagy bősége, valamint külső mechanikus okok (nyomás, bevágódás, szúrás stb.) befolyással lehet és van a lepke alakjára, rajzára és színére.

Hogy a mondott tényezők melyike idézi elő az elszínezést, az még nincsen kiderítve, de máris tudjuk, hogy a legtöbb lepke színének főanyaga a húgysav s ennél fogva ki lesz talán mutatható, hogy ezen savnak élő állatban megbontását vagy legalább gyön-
gítését mi okozza.

¹⁾ A *Batrisus Ormayi* Reitt.-t. eddig csak a Vöröstoronyi szorosból (Lotrion és Riuvadului völgye) ismertük, újabban Wachsmann Ferencz úr a Herkulesfürdő környékéről is hozta.

²⁾ Előadta a szerző a kir. m. Természettudományi Társulat állattani s zokosztályának 1898. okt. 7-én tartott ülésében.